

Motion till riksdagen 2008/09:So318

av **Inger Jarl Beck (s)**

Nya behandlingsmetoder

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att nya behandlingsmetoder och terapiformer får möjlighet till klinisk prövning.

Motivering

En förutsättning för att nya behandlingsmetoder och terapiformer ska kunna användas i sjukvården är att de prövats kliniskt. Det är viktigt att systemen för att pröva nya metoder är så snabba och effektiva att inte nya metoders införlivande i sjukvården försenas i onödan. En av många nya behandlingsmetoder är Vojta.

Vojtakonceptet är en behandlingsmetod som har utvecklats för att behandla hållnings- och rörelsestörningar och mer specifikt de störningar som orsakas av en felfunktion i hjärnan. Det är en komplex process, och behandlingen behöver ofta utföras under en längre tid.

I Tyskland och en rad andra länder är Vojtabehandlingen förankrad inom fysioterapi, ortopedi, neurologi och pediatrik. Terapiformen skiljer sig från andra rörelseterapier då den stimulerar hjärnan till att aktivera medfödda rörelsemönster som patienten kan tillgodogöra sig i stället för att träna normala rörelser.

Barnläkaren och neurologen Vaclav Vojta upptäckte under 50-talet hur man genom tryck på bestämda kropps-zoner i definierade utgångslägen kunde sätta i gång rörelser som medvetet inte kan utföras och som inte förekommer i den normala motoriska utvecklingen. Dessa rörelsekomplex har samma egenskaper som alla andra förflyttningsformer. Genom att iaktta och analysera reflexförflyttningen arbetade Vojta fram en systematisk möjlighet till tidig diagnosställning av hållnings- och rörelsestörningar redan under spädbarnsåldern samt en helhetsbehandling av dessa störningar. ”Internationale Vojta

Fel! Okänt namn på

Gesellschaft e.V” (IVG) har utbildat kvalificerade Vojtaterapeuter i över 35 år – terapeuter som är verksamma över hela världen. Tusentals rörelse- och utvecklingsstörda spädbarn, barn och vuxna har kunnat få hjälp från denna terapiform.

En terapi för alla åldrar

Vojtaterapin kan användas i alla åldrar, även om målsättningarna skiljer sig åt beroende på patientens ålder:

- ? Under det första levnadshalvåret är spädbarns centrala nervsystem extremt formbart. Hjärnbanorna som är ur funktion är ofta bara blockerade och står i princip till förfogande. Hjärnan har ännu inte antagit rörelsestörningen i dess yttre form, och den har ännu inte lärt sig kompensationsrörelsemönster.
- ? Hos småbarn, skolbarn och ungdomar kan terapin inverka positivt på mognad, utveckling och tillväxt.
- ? Hos vuxna är målsättningen att på nytt få tillgång till normala rörelsemönster och därmed förhindra efterverkningar som smärta, funktions- och kraftnedsättning. Vojtaterapi utförs genom att terapeuten sätter ett motstånd mot den aktiverade vridningen av huvudet. Genom denna s.k. motsatta retning förstärks aktiveringen i alla kroppens muskler.

En bred terapi för en rad sjukdomar

Vojtaterapin kan användas som basterapi vid praktiskt taget varje rörelsestörning och vid en rad andra sjukdomar, t.ex.:

- ? rörelsehandikapp på grund av hjärnskada (cerebral pares),
- ? cerebral dysfunktion,
- ? perifera förlamningar av armar och ben (t.ex. spina bifida, plexuspares),
- ? olika muskelsjukdomar,
- ? sjukdomar av ryggraden, t.ex. ryggradsförtvining (skolios),
- ? vid ortopediska skador av skuldra, arm, höft och ben,
- ? vid utvecklings- eller mognadsfel av höften (höft dysplasi/luxation),
- ? efter operationer på skelettet,
- ? vid problem med andnings-, svälj- och tuggfunktionen och
- ? för att korrigera skelning.

Utförandet: Ett arbete i team

För att Vojtaterapin ska vara effektiv måste reflexförflyttningen utföras tre till fyra gånger dagligen. En terapienhet varar mellan 5 och 20 minuter. I Vojtakonceptet spelar föräldrarna respektive referenspersonen en avgörande roll. Utförandets intensitet och noggrannhet påverkar behandlingens effektiv-

Fel! Okänt namn på

tet. Efter att patienten har blivit ordinerad Vojtaterapi utarbetar Vojtaterapeuten ett individuellt program samt formulerar terapins målsättning. När det gäller barn startar handledningen av föräldrarna och inläringen av behandlingstekniken meddetsamma. På så sätt kan behandlingen hemma också snabbt sätta i gång.

Under terapin, som kan pågå i veckor, månader eller år, måste terapeuten bistå föräldrarna. Terapiprogrammet anpassas regelbundet till patientens utveckling. En positiv biverkan är interaktionen mellan förälder och barn genom den kroppsliga närheten och den säkra ledningen av barnet under behandlingen. Som många andra behandlingsmetoder ställer Vojtaterapin stora krav på föräldrar och referenspersoner.

I den tidiga behandlingen av spädbarn och barn har Vojtaterapeuterna i Tyskland ett intensivt samarbete med specialpedagoger (Montessori). Specialpedagogikens målsättning är bland annat att föräldrarna lär sig tyda och bedöma sina barns uttryck och beteende bättre. Kontakttagande och kommunikation kan på så sätt optimeras och ger således en rad positiva effekter:

- ? Större emotionell säkerhet vid kontakt med omgivningen både i kända och nya situationer.
- ? Större och mer uthållig förmåga till kommunikation.
- ? Förbättrad koncentrationsförmåga.

Vojtaterapins effekter är också till stor hjälp för barn när det gäller att klara av utmaningar i terapier med pedagoger, logoped, ergoterapeut, motoped eller psykologer.

En terapi med bevisade effekter

Vojtas reflexförflyttning har använts hos talrika utvecklings- och rörelsehandikappade spädbarn, barn och vuxna i snart 50 år. Den har visat sig vara utomordentligt verksam till och med när en hjärnskada varit orsaken till störningen. Specialiteten och fördelarna med Vojtaterapin kan sammanfattas på följande vis:

- ? Vojtaterapin är en helhetsbehandling.

Behandlingen har inflytande på många olika nivåer i kroppen, från skelettmuskulaturen till inre organ, från de enklaste centralnervala styrningssystemen upp till högre hjärnfunktioner.

- ? Vojtaterapin är naturlig.

I stället för att öva in konstruerade ”ideala” rörelsemönster aktiveras patientens naturliga, medfödda rörelseförmåga.

- ? Vojtaterapin är bevisad.

Reflexförflyttningen som iaktogs och beskrevs av Vojta och dess framgångsrika terapeutiska resultat är vetenskapligt bevisad. Vojtakonceptet har stått sig i miljontals fall över hela världen.

Fel! Okänt namn på

? Vojtaterapin passar bra för barn.

De flesta terapier kräver att föräldrarna ständigt passar på hur barnet rör sig och därefter korrigerar rörelser. I Vojtaterapin kan barnet röra sig helt fritt och spontant i terapipauserna.

? Vojtaterapi som grundval för andra terapier.

Styrningen av hållning och rörelser som aktiveras i Vojtaterapin är en viktig förutsättning för all spontan kommunikation och för den nödvändiga koncentrationen som behövs för att framgångsrikt genomföra och klara av de krav som ställs vid andra funktionella terapier.

? Vojtaterapin har långtidsverkan.

Erfarenheter från Tyskland

I Tyskland bär sjukkassan kostnaderna, då den räknas som en erkänd terapiform. Legitimerade Vojtaterapeuter har framgångsrikt gått igenom en utbildning efter IVG:s standard och riktlinjer. Remissen till Vojtaterapeuten ställs ut av den ansvarige läkaren. Vojtaterapin sparar också resurser åt den offentliga sektorn. Erfarenheter från Tyskland visar att Vojtaterapin bidrar effektivt till att sänka samhällets kostnader. Hjälpmedel och operationer blir överflödiga eller behövs i mindre utsträckning. Patienterna når en större självständighet och klarar av sitt liv med mindre hjälp. Vid kroniska sjukdomar, t.ex. multipel skleros eller morbus parkinson, förlöper sjukdomsförloppet progression långsammare. Rehabiliteringen efter olyckor går snabbare.

Som har beskrivits har Vojtaterapin en rad fördelar för de individer som behandlas. Det är också en terapiform som kommer samhället till del då den bidrar till att minska kostnaderna på en rad områden inom sjukvården. Utöver detta kan Vojtaterapin komma att utgöra ett viktigt verktyg för att bekämpa ohälsan genom dess effektiva behandling av en rad av de symptom som ligger bakom vissa sjukskrivningar. På så sätt kan människor hjälpas att snabbare ta sig tillbaka in på arbetsmarknaden.

Vojtaterapin existerar dock knappt som terapiform i Sverige i dag: många svenskar åker exempelvis till Tyskland för behandling.

Stockholm den 30 september 2008

Inger Jarl Beck (s)